

המועצה לייצור ולשיווק
כותנה בע"מ

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שירות ההדרכה והמקצוע
ענפי הצומח - גידולי שדה

מרס 2024, אדר ב' תשפ"ד

כותנה - הנחיות לקראת זריעה, מרס 2024

מדריכי גד"ש, שה"מ, משרד החקלאות ופיתוח הכפר

המידע המופיע להלן סוכם על פי הנחיות המדריכים לגידול כותנה באזורי הארץ השונים.

כללי

1/3/2024 הוא מועד הזריעה המוקדם ביותר, שבו ניתן כיסוי ביטוחי על ידי הקנ"ט לנזקים בנביטה. לפיכך, אפשר לזרוע החל מתאריך זה, אך יש לנקוט משנה זהירות ולבדוק ראשית את תחזית מזג האוויר, ובהתאם לה להחליט על מועד הזריעה האופטימלי. בשנים האחרונות בעקבות הגשמים המאוחרים נוכחנו לדעת כי אפשר לזרוע גם ברטוב בתנאים מיטביים.

חתך הרטבה

מומלץ לבדוק בכל שדה את חתך ההרטבה ואת תכולת המים לעומק של 100 ס"מ, ולבצע הערכה של כמות המים הנחוצה להשלמת החתך. בין הנביטה לתחילת הפריחה חשוב ביותר להימנע מגרימת עקה לגידול, העלולה לעצור את הצימוח ולאפשר נגיעות ראשונית במחלת הקרקע מקרופומינה.

סף יחידות חום לזריעה

כתנאי לזריעה וכמינימום ההכרחי למניעת נזקי צינה, נקבע סף לצבירת יחידות חום (הטמפרטורות לכל זן מצוינות בהמשך) במהלך חמשת הימים הראשונים לאחר הזריעה. לשם כך, יש להסתמך על נתוני השירות המטאורולוגי לחיזוי הטמפרטורות הצפויות לימים הקרובים בתחנה הסמוכה לחלקה, ולחשב בהתאם את יחידות החום הצפויות במשך הזריעה.

טמפרטורת הקרקע המומלצת לתחילת הזריעה - בשעה 8:00 בעומק 5 ס"מ:

פימה: 14-13 מ"צ; **אקלפי:** 14-15 מ"צ.

רצוי להימנע מזריעה כאשר הטמפרטורות צפויות לרדת מתחת לסף הרצוי בחמשת הימים העוקבים לה, כיוון שבימים אלו רגישות הנבט לנזקי צינה היא גבוהה במיוחד.

תאריכי הזריעה המומלצים:

פימה: מתאריך 15/3 עד 30/4

אקלפי: מתאריך 1/4 עד 5/5

זנים

לאור תוצאות היבול והאיכות, שנערכו בשנים האחרונות, ובשל העובדה שלא נעשו מבחני זנים ארציים, מצאנו לנכון להמליץ על בחירת הזנים כלהלן:

פימה - שני הזנים העיקריים הם גלית 6 ו-V-70. הזן 1185 (מיכל) ייזרע בהיקפים קטנים, ומומלץ שלא יותר מ-10% מהמזרע במשק.

אקלפי - הזן 1432 ממשיך לשמש כזן המסחרי. המעוניינים לבחון קווי מכלוא חדשים - מוזמנים ליצור קשר עם חברת הזרעים.

עומד צמחים ושיעור זריעה (גם בעניין זה אין כל שינוי בהמלצות!)

עומד צמחים של 8-10 צמחים למטר שורה הוא העומד האופטימלי, אך מספר הזרעים הדרוש להשגת עומד צמחים מספק, תלוי בטיב מצע הזרעים, במועד הזריעה, בטמפרטורות השוררות בעת הזריעה ובאלה הצפויים, וכן במידת רטיבות הקרקע (זריעה ביבש או ברטוב). בתנאים אידיאליים לזריעה די ב-11-13 זרעים למטר שורה, אולם בהתהוות תנאים גבוליים, כמו מצע זרעים חלקי, מליחות, רטיבות קרקע לא מספקת, טמפרטורות נמוכות וכו', כדאי להעלות את כמות הזרעים בזריעה לכ-13-15 זרעים למטר שורה.

זרעים

לחישוב משקל הזרעים יש להתבסס על משקל האלף ואחוז הנביטה, כפי שנבדקו ונרשמו על תווית שק הזרעים. מספר הזרעים למטר שורה ייקבע לפי תנאי השדה כמוזכר, ולפי אחוזי הנביטה, האמורים להיות לרוב 85%-90%.

מקרופומינה

מתוצאות ניסויים שנערכו לאחרונה עולה כי מניעת עקה כלשהי בשלבי הגידול הראשונים עשויה להפחית נזקי מקרופומינה. מניעת עקה לצמחים מתאפשרת באמצעות פתיחת מים מוקדמת ו/או שיפור זמינות המים לצמח. כמו כן, זילוף בפס הזריעה והגמעה יעילה של התכשיר עמיסטר ודומיו (AZOXYSTROBIN) עשויים להפחית את התבססות המחלה בשורשים, ומכאן - את פוטנציאל פגיעת המחלה בגידול. יש לציין כי בכמה ניסויים נצפתה ירידה לא מובהקת ביבול לאחר יישום AZOXYSTROBIN.

אם יש מגדלים המעוניינים לבדוק את יעילות הזילוף בפס הזריעה ו/או ההגמעה בשטחים החשודים בנוכחות המחלה, רצוי מאוד **שישאירו שטח ביקורת**, ללא טיפול, בכל חלקה שבה מטפלים.

לידיעתכם, צורות יישום אלה של התכשירים שהוזכרו אינן מורשות, והרישוי לתכשירים אלו בכותנה ניתן רק ליישום בריסוס העלווה כנגד חלפת.

לצורך קבלת החלטה בדבר המינון המתאים ליישום תכשירים אלו - יש להיוועץ באנשי חברות ההדברה ובמדריכים.

מזיקי קרקע

ההמלצות שלהלן מיועדות ליישום אך ורק בחלקות שידועה בהן היסטוריה של נגיעות במזיקי קרקע, ואין ליישמן בכל החלקות המיועדות לגידול. ניתן ליישם בפס הזריעה קוטל מזיקים כנגד מזיקי קרקע. יישום החומרים הללו הוא פשוט וזול וימנע פגיעה בעומד הצמחים כתוצאה מהנזקים שמסבים פגעי הקרקע. כנגד מזיקי קרקע, כמו תולעי תיל, שחרוריות וצבתנים, ניתן להסתפק בטלסטאר ודומיו במינון של 100 סמ"ק ל-1000 מטר שורה, ובתוספת 100 סמ"ק קונפידור (אין רישוי לחומרים אלו ביישום זה). כנגד זחלי האגרוטיס יש רישוי לתכשירים קורגן ואמפליגו. **ככלל, לפני כל יישום של חומרי הדברה מומלץ להיוועץ במדריכי ההדברה.**

ולסיום, נאחל לכולנו שנת ברכה ויבולים טובים.

ערך: יונתן עמנואל, דוא"ל: yonatane@shaham.moag.gov.il

האמור לעיל הינו בגדר עצה מקצועית בלבד ואינו מהווה חוות דעת מומחה לצורך הצגה כראיה בהליך משפטי. על מקבל העצה לנהוג מנהג זהירות, ושימוש או הסתמכות על המידע המופיע לעיל הינו באחריות מקבל העצה בלבד. אין להעתיק, להפיץ או להשתמש במסמך זה או בחלקים ממנו לצורך הליך משפטי כלשהו, ללא אישור מראש ובכתב של החתומים.

הוצאה לאור שה"מ ©, 2024, עריכה לשונית: עדי סלוניקו; גרפיקה: לובה קמנצקי